

огляду на трансформацію України та українського суспільства у національному законодавстві є першочерговим і має враховуватися при подальшій реформі та розвитку системи права. І «дух закону», і «буква закону» в особливо складних умовах суспільно-політичної кон'юнктури мають кореспондувати українській національній ідеї.

Список використаних джерел

1. Кресіна І. О. Українська національна свідомість і сучасні політичні процеси / І.О.Кресіна – К., 1998. – с. 9-51
2. Дзюба І. М. Нагнітання мороку: Від чорносотенців початку ХХ століття до українофобів початку століття ХХІ. – К.: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2011 – 503 с., с. 17-47
3. Міхновський М.І. Націоналізм – всесвітня сила. Націоналізм: Антологія. 3-тє вид. / Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. – К.: ВД "Простір", "Смолоскип", 2010. – xlv + 648 с., с. 66-68
4. Витяг із офіційного веб-сайту Верховної Ради України <http://zakon5.rada.gov.ua>
5. Витяг із офіційного веб-сайту Верховної Ради України <http://zakon5.rada.gov.ua>
6. Донцов Д. І. Ідеологія чинного націоналізму Націоналізм: Антологія. 3-тє вид. / Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. – К.: ВД "Простір", "Смолоскип", 2010. – xlv + 648 с., с. 69-75

АКТУАЛЬНЕ ПИТАННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ НА ПРИКЛАДІ КОНСТИТУЦІЙНИХ РИС ПІВДЕННОКОРЕЙСЬКОЇ ДЕМОКРАТІЇ

Кравченко О.

(студентка Київського національного університету імені Тараса Шевченка)

Науковий керівник – к.ю.н., доцент Н. Теремцова

Анотація: У статті розглядаються особливості творення Конституції Республіки Корея, подано структуру державного устрою та виокремлено риси південнокорейської демократії, які можна брати за зразок для України.

Ключові слова: Конституція, Республіка Корея, риси демократії, конституційна реформа.

Аннотация: В статье рассмотрены особенности формирования Конституции Республики Корея, подано структуру государственного устройства и выделено черты южнокорейской демократии, которые можно использовать в качестве образца для Украины.

Ключевые слова: Конституция, Республика Корея, черты демократии, конституционная реформа.

Kravchenko O. I. Actual issues of constitutional reform in Ukraine on the example of the South Korean democracy

Ukraine, being a newborn country, has only started to form itself as law-governed state. That is why it is quite important to do a research on other countries' experience. It will be useful to find some key points that are essential for our development.

This paper concentrates on such issues: Constitutional democracy of the Republic of Korea, the structure of the Korean social, economic and political status, its state structure according to the Constitution of the Republic of Korea.

The aim of the paper is to analyze and investigate the Republic of Korea's experience that will prove relevant for improving of the Constitution of Ukraine.

Key words: Constitution, the Republic of Korea, democratic features, constitutional reform.

Україна є державою, яка відносно нещодавно, в історичних масштабах, почала самостійний процес творення, формування і становлення державності. Відповідно, можна говорити про певний брак досвіду в цій сфері, необхідність проаналізувати досвід інших країн та розробити стратегію розвитку для України.

У цій статті розглянуто і узагальнено процес творення Конституції Республіки Корея, основні наслідки цих перетворень для соціального, економічного і політичного статусу країни, подано структуру корейського державного устрою у відповідності до Конституції, що є актуальним для розуміння подальшого вектору роботи над вдосконаленням української Конституції.

Загальновідомо, що не можна говорити про державу у відриві від історичного контексту, умов, в яких вона формувалась. Республіка Корея як держава утворилася у 1948 році після виборів до Конституційного зібрання, розробки та затвердження

Конституції [1, с. 275]. Необхідно зазначити, що у 1945 році територію Корейського півострову було поділено по 38 паралелі на дві зони впливу між СРСР та США. Ці країни мали забезпечити капітуляцію японської окупаційної влади, сприяти становленню корейської влади [1, с. 275]. Відповідно до резолюції Генеральної Асамблеї ООН на території, що контролювалась США, було проведено вибори. Північна частина Кореї, контрольована СРСР, не пустила до себе робочу групу ООН, і тому там вибори не проводились.

Як ми вже зазначали, результатом цього історичного процесу стало затвердження у 1948 році Конституції – Основного Закону Республіки Корея. За півстоліття у країні діяли 9 редакцій конституції; при владі перебували вісім президентів, обраних як шляхом виборів, так і шляхом всенародного голосування; проведено п'ять загальнонаціональних конституційних референдумів; Національні збори розпускалися три рази, в тому числі – примусово. У республіці тринадцять разів вводили військовий стан, що загалом тривав більш ніж п'ять з половиною років [4, с. 161].

Необхідно наголосити, що кожна редакція вносила відчутні зміни в державний устрій Республіки Корея. Найбільш демократичним варіантом є остання, дев'ята. У ній в повній мірі реалізовано громадянські права людини, обрано демократичний вектор розвитку суспільства. Деякі з редакцій, навпаки, встановлювали майже диктаторський режим (наприклад, 26 років диктатури Пак Чонхі). У період його правління дію Конституції взагалі було тимчасово призупинено, функції Основного Закону виконував перелік надзвичайних законів про державну реконструкцію. [4, с. 167]

Сам документ складається із преамбули, 130 статей та доповнень. Згідно з ним, Республіка Корея є демократичною президентською республікою. Влада поділена на три гілки: законодавчу, виконавчу та судову. Головою держави є президент, який обирається строком на 5 років шляхом всенародного прямого голосування. За останньою редакцією особа може обиратись на цю посаду лише один раз (деякі попередні редакції дозволяли необмежену кількість переобирань) [4, с. 165].

На даний час президентом Республіки Корея є Пак Кинхе, перша в історії країни жінка-президент. Вона також є донькою Пак Чонхі, президента Республіки Корея у 1963-1979 роках. Варто зазначити, що Пак Кинхе вважається однією з найбільш впливових жінок-політиків і політиків Республіки Корея з часів президентів Кім Йонсама та Кім Теджуна.

До повноважень президента також входять командування збройними силами, право назначати прем'єр-міністра та міністрів, кандидатури яких затверджуються парламентом. Існують посади віце-прем'єра та другого віце-прем'єра. Першу обіймає міністр економіки та фінансів, другу – міністр об'єднання (тобто об'єднання Республіки Корея та КНДР та возз'єднання корейського народу в межах однієї держави [2]).

Отже, як ми можемо побачити, Республіка Корея справді є президентською республікою з широким колом повноважень президента.

Парламентом держави є Національна Асамблея, яка складається з 300 депутатів. Його функція – прийняття законів та бюджету, затвердження кандидатів на посади міністра та прем'єр-міністра, ратифікація міжнародних договорів. Сесія парламенту триває 100 днів з вересня по грудень. За необхідності можуть бути скликані додаткові сесії, які тривають не більше, ніж один місяць [2].

Можна говорити про те, що Національна Асамблея – типовий приклад парламенту як законодавчого органу, який, також, певним чином контролює виконавчу владу.

Судова влада в Республіці Корея представляється Верховним судом та судами нижчих рівнів. Члени Верховного суду назначаються президентом і затверджуються Національною Асамблеєю. Існують також спеціалізовані суди, як то адміністративний, сімейний, військовий трибунал [2]. Остання редакція Конституції 1987 р. вводить також Конституційний суд. [4, с. 171].

Таким чином, у судовій системі держави представлені суди різних спеціалізацій та рівнів, що реалізує основну функцію судової влади – здійснення правосуддя.

Відповідно до свого адміністративного поділу Республіка Корея поділяється на 9 провінцій та 7 міст центрального підпорядкування. «Містом особливого статусу» є Сеул, «містами прямого підпорядкування» – Пусан, Тегу, Інчхон, Кванджу, Теджон та Ульсан. Існує також муніципальний поділ на міста «ші», повіти «гун», муніципальні округи «гу», містечка «ип», волості «мьон», міські райони «дон» та села «рі» [8]. Варто зазначити, що назви адміністративних одиниць не мають перекладу, і представлені тут аналоги слугують лише для кращого розуміння територіально-адміністративного поділу країни. Під час президентства Кім Йонсама місцеві органи самоуправління отримали право «локальної автономії», на противагу колишній жорстко централізованій системі [4, с. 174].

Оскільки Конституція була прийнята у 1948 році, то на півночі півострова ще не існувало КНДР. З цього виходить, що територією Республіки Корея вважається вся територія Корейського півострова. Для управління провінціями, що фактично знаходяться під юрисдикцією КНДР, було створено Управління п'яти північних провінцій, яке де-юре є легітимним урядом цих територій [6].

Такими є основні положення останньої редакції Конституції Республіки Корея.

Період з 1961 по 1996 рік називають «Чудом на річці Хан». За цей час країна спромоглась відбудувати інфраструктуру після двох страшних воєн (Другої світової війни 1939-1945 рр. та Корейської війни 1950-1953 рр.), розвинулась як демократична держава, підняти свою економіку до 11 позиції в світі [7, 341]. На сьогоднішній день Республіка Корея посідає 27 місце в світі за індексом якості життя (дані за 2013 рік) [5].

Необхідно зазначити, що прийняттю найбільш демократично спрямованої редакції передував період фактично диктатури і серйозного незадоволення серед широких мас населення. Політика президента Чон Духвана проявлялась у жорсткому утиску демократичної опозиції, небажанні повертатись до практики прямих президентських виборів. 10 червня 1988 року відбувся виступ Ро Деу, кандидата на пост президента, під час якого він виголосив свою «Декларацію про демократизацію». Це все супроводжувалось активними закликами опозиції до протестів. В результаті було сформовано Конституційну комісію, до якої входила і опозиція також, яка розробляла дев'яту редакцію Основного Закону [4, с. 170].

Деякі паралелі можна провести із подіями січня 2014 року в Україні. Зокрема, мова йде про так звані «Закони про диктатуру» чи «Закони 16 січня», які значно обмежували права громадян та фактично вводили диктаторський режим. Реакцією суспільства було загострення протистояння між протестувальниками Євромайдану та владою, початок сутички між активістами та загонами внутрішніх військ із застосуванням сльозогінного газу, гумових куль та світлошумових гранат. Результатом Євромайдану було повалення режиму Віктора Януковича та встановлення нової влади.

З огляду на все вищерозглянуте, ми можемо говорити про те, що з досвіду Республіки Корея можна винести певні позитивні моменти, які можуть знайти застосування в Україні.

Хоча Україна та Республіка Корея знаходяться на великій відстані одна від одної, а контактів між країнами до ХХ століття майже не було, у своєму історичному розвитку вони проходили схожі етапи. Так, в обох країнах присутнє явище регіоналізму, яке є вітальною проблемою як українського, так і корейського сьогодення. У дослідженнях З було порівняно та проаналізовано явище регіоналізму, яке допомагає об'єктивно розуміти реалії країн [3, с. 19].

Отже, ми можемо виокремити такі риси південнокорейської демократії, які можна брати за зразок:

- Створення інституту, який займається проблемами об'єднання країни. У випадку Республіки Корея об'єктом роботи є створення на території Корейського півострову єдиної національної держави. У випадку України – повернення до її складу територій

півострова Крим та Донецької та Луганської областей. Такий інститут повинен взяти на себе всі проблеми, які можуть виникнути при розв'язанні цих питань.

- Впровадження досвіду «локальної автономії» адміністративних одиниць, залишивши під юрисдикцією центру загальнодержавні питання. Мова йдеться саме про децентралізацію в окремих сферах, удосконалення нинішнього адміністративно-територіального устрою, а не про федералізацію.

Сформулюємо основні висновки, до яких ми дійшли під час проведення даного дослідження.

Україна є молодою країною, яка все ще знаходиться в пошуках оптимальної організації себе як держави. Оскільки засади державного устрою та правління викладені в Основному Законі, тобто Конституції, що має найвищу юридичну силу, конституційна реформа повинна впроваджувати такі положення, які будуть якнайкраще сприяти розвитку держави. Логічною є спроба дослідити та аналізувати досвід інших держав у цій сфері і обрати для себе максимально продуктивну стратегію подальшого розвитку.

Процес творення правової держави у Республіці Корея та в Україні має спільні риси, тому Україна може брати до уваги особливості творення держави у Республіці Корея. Зокрема, дослідити і зрозуміти, чому Кореї вдалось менш ніж за півстоліття піднятися у своєму розвитку до рівню найрозвинутіших країн світу.

Список використаних джерел

1. Курбанов С. О. История Кореи с древности до начала XXI века. / С. О. Курбанов // СПб.: Изд-во С.-Петербур. унив-та. 2009. – 680 с.
2. Ланьков А. Н. Государственная структура Кореи. [Електронний ресурс] / А. Н. Ланьков // Режим доступу: <http://www.koreana.ru>.
3. Пак Джонхо. Порівняльна характеристика українського та корейського регіоналізму. // Джонхо Пак // Етнічна історія народів Європи. – 2010. – №32. – с. 18 – 27.
4. Толстокулаков И. А. Развитие демократического процесса и конституционный вопрос в Южной Кореи / Толстокулаков И. А. // Известия Восточного института. – 1999. – №5. – с. 159 – 178.
5. Better Life Index. Edition 2015 [Електронний ресурс]. // Режим доступу: <http://stats.oecd.org>
6. Committee for the Five northern Korean Provinces. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.introduction>.
7. Cumings B. Korea's Place in the Sun: a Modern History. New York: Norton, 2005. – 544 p.
8. □□□□ □□□□ □□□ □□□ □□. – Munhwa Ilbo. 2001.

СОЦІОЛОГІЗАЦІЯ ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЯНИНА В XVIII-XIX СТ.

Кузнцова Л.В.

(заступник завідувача кафедри цивільно-правових дисциплін Східноєвропейського університету економіки і менеджменту)

Анотація. В статті окреслено соціально-правові аспекти праці селян на території українських земель в XVIII – XIX столітті. Проаналізовано звичаєво-правові атрибути та регламентація праці селян. Визначено основні аспекти становлення звичаєвого права в Україні. Окреслено місце трудових обрядів та обрядодій як соціально-правових аспектів трудових правовідносин.

Ключові слова: праця, українське село, звичай, звичаєві відносини, трудові обряди, трудове законодавство.

Аннотация. В статье обозначены социально-правовые аспекты труда крестьян на территории украинских земель в XVIII – XIX веке. Проанализированы обычно-правовые атрибуты и регламентация труда крестьян. Определены основные аспекты становления обычного права в Украине. Определено место трудовых обрядов как социально-правовых аспектов трудовых правоотношений.

Ключевые слова: труд, украинское село, обычай, обычные отношения, трудовые обряды, трудовое законодательство.

Kuznetsova L. Socialization Ukrainian labour peasant in XVIII-XIX centuries.

In the article oboznacheny of social and legal aspects of peasant labor on the territory of Ukrainian lands in XVIII – XIX century. Usually Proanalyzyrovany and legal attributes rehlamentatsyya labor and peasants. Opredeleny Formation Usually Basic aspects of law in Ukraine. Opredeleny place trudovyh ritual and ceremonial As of social and legal aspektov trudovyh relations.